

Väntande på 10 km klassiskt... Så fick jag lära mig i skolan att det skulle heta, inte "väntandes". Men nu för tiden skriver så gott som alla (ungdomar i alla fall) presens particip-verbformerna, dvs. -ande och -ende-formerna, med ett -s på slutet. Detta kan man läsa i Wikipedia:

"Presens particip förlängs ofta talspråkligt med -s, särskilt när participet står som huvudord i adverbial: *Jag gick visslandes ner för kullen* vilket inte används i mer formellt skriftspråk."

För mig innebär s-formen mycket riktigt en form av livligt talspråk. Dock har jag lärt mig att s-formen faktiskt är äldre än den utan s. S-formerna var vanliga i den medeltida Erikskrönikan liksom i Gutaf Vasas bibel från 1541, men bannlystes på 1700-talet som bonniga och talspråkliga. Catharina Grünbaum skriver om fenomenet i Språktidningen redan 2010:

"Vad dagens unga språkbrukare gör är att förena ett äldre svenskt talspråksdrag med ett inflytelserikt drag från engelskan."

Det som förbryllar och fascinerar mig är hur dylika språkbruksförändringar så snabbt kan sprida sig och bli allmänt använda. Ännu egendomligare är att det ofta tycks vara mediokra eller rentav usla språkanvändare som snappar upp förändringen först!?! Mitt kardinal exempel, som jag brukade dra som verksam lärare, var användningen av "då" som kausal konjunktion; exempel: *Då det var mycket kallt, tog hon på sig den tjocka jackan.*

Att använda "då" på det här sättet är inte bara korrekt, det signalerar hög skriftspråklig stilnivå i min värld. Men så kunde skribenter som i övrigt knappt kunde formulera en fullständig mening uttrycka sig, noterade jag som lärare. De utnyttjade sällan den också helt korrekt skriftspråkliga, stilmässigt neutrala konjunktionen "eftersom", vilken de med säkerhet ofta använde i sitt talade språk. (På den tiden [när jag var ung] fanns ingen normal svensk språkbrukare som i talat språk använde detta "då". Nu för tiden kan man faktiskt få höra det då och då.) Det var som att de använde "då" i någon sorts hyperkorrekt nit, eftersom de trodde att "eftersom" inte dög i skriftspråk.

Och detta alltså från mediokra skribenter som knappt ens är medvetna om att talat och skrivet språk skiljer sig åt! Mycket märkligt! Hur kan bruket spridas så snabbt, också bland personer som i princip inte läser, ännu mindre skriver, något mer avancerat än digital-chat frivilligt?

På tal om "eftersom" förresten, det ska bli intressant att se hur det går med bruket av "eftersom att". Första gången jag såg det skrivet fann jag det ytterst egendomligt. Vem hade någonsin hört någon säga "eftersom att"?! Det låter ju så totalt omöjligt dumt, enligt min språkkänsla. Tyckte jag då alltså, för, säg, 10 år sen. Nu hör jag det överallt, och har i någon mån vant mig. Bruket är säkerligen en analogibildning med därför att, för att, så att, på grund av att, osv.

I längden är det bara att vänja sig vid de språkförändringar som sker, kan jag tillägga. Det är bruket hos majoriteten av språkanvändare som bestämmer, på lång sikt. Spelar ingen roll vad experter och språkprofessorer eller gamla sura svensklärare och språkpoliser i allmänhet säger. Det blir som de flesta gör.